

BEC1116 หลักเศรษฐศาสตร์

Principles of Economics

นโยบายการเงิน

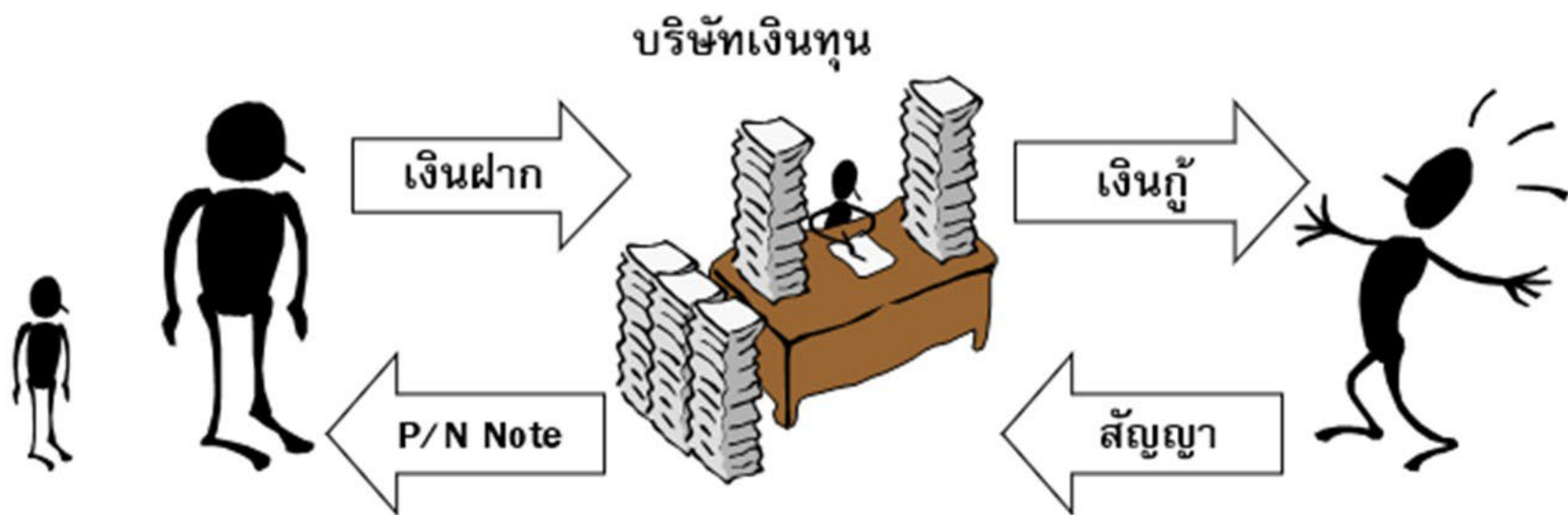
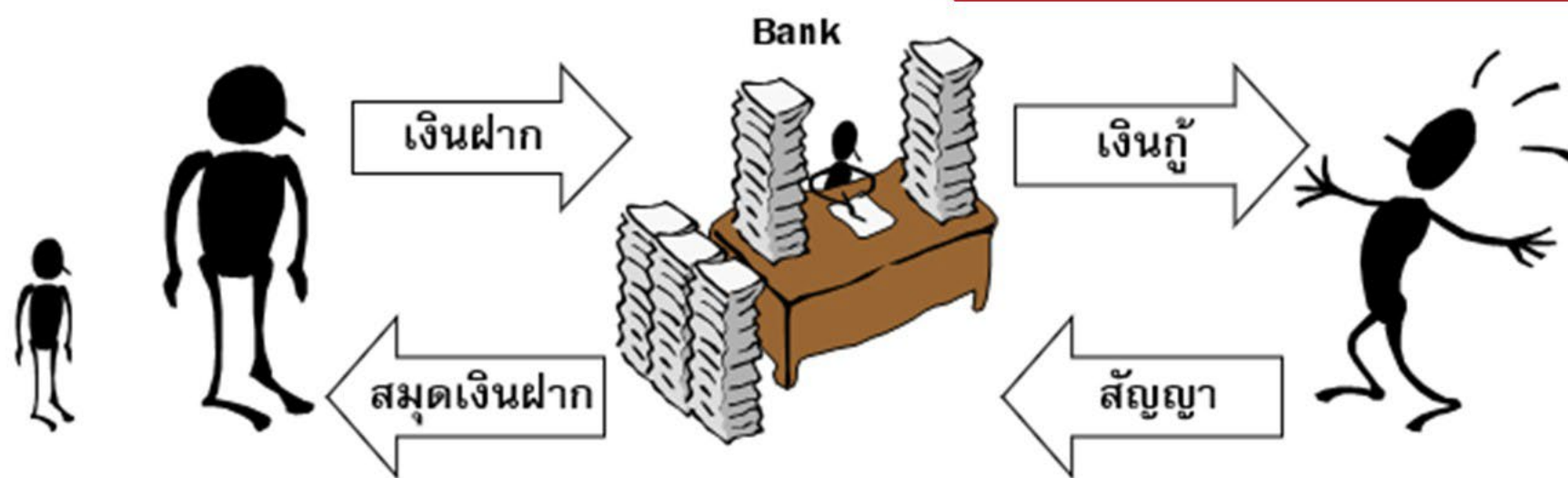
และเครื่องมือทางนโยบายการเงิน



เงินฝากออมทรัพย์ เงินฝากประจำ ตั๋วสัญญาใช้เงิน ต่างกันอย่างไร ???

ถ้าผู้กู้และผู้ให้กู้สามารถตกลงกันได้ในเรื่องปริมาณเงินที่
ให้กู้ ระยะเวลา ดอกเบี้ย ก็ไม่มีปัญหา

แต่บางครั้ง ก็เกิดปัญหาเพราะความต้องการไม่ตรงกัน
จึงเกิดระบบธนาคาร



ตลาดการเงิน

(Financial Market)

ตลาดการเงิน คือ ตลาดที่อำนวยความสะดวกในการโอนเงินจากหน่วยเศรษฐกิจที่มีเงินออมไปยังหน่วยเศรษฐกิจที่ต้องการเงินออมเพื่อไปลงทุนในอนาคต

- 1) **ตลาดเงิน (Money Market)** คือ ตลาดที่มีการระดมทุน และการให้สินเชื่อระยะสั้นที่ไม่เกิน 1 ปี
- 2) **ตลาดทุน (Capital Market)** คือ ตลาดที่มีการระดมเงินออมระยะยาวและให้สินเชื่อระยะยาวตั้งแต่ 1 ปีขึ้นไป

การพัฒนาตลาดการเงินไทย

1. **การพึ่งพาเงินทุนจากต่างประเทศ** ในช่วงแรกไทยยังไม่มีเงินทุนในการพัฒนาเศรษฐกิจ ต้องพึ่งพาเงินทุนจากต่างประเทศ ไม่ว่าจะเป็นองค์การระหว่างประเทศ และนักลงทุนจากต่างประเทศ
2. **นโยบายเปิดเสรีทางการเงิน** เพื่อให้สอดคล้องกับการพัฒนาระบบและตลาดเงินให้เป็นแนวสากล จึงมีการผ่อนคลายกฎระเบียบทางการเงินต่างๆ ทำให้เงินทุนไหลเข้ามาจากต่างประเทศเป็นจำนวนมาก
3. **การพัฒนาเทคโนโลยี** พัฒนาคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีและการสื่อสารต่างๆ เพื่อให้ต้นทุนการทำธุรกรรม (Transaction) ลดลง ผ่อนคลายกฎระเบียบต่างๆ ส่งเสริมให้มีการแข่งขันกัน ทำให้ธุรกิจต่างๆ ในตลาดการเงินต้องนำเสนอผลิตภัณฑ์ทางการเงินและบริการที่ตรงกับความต้องการของลูกค้ามากที่สุด

บทบาทตลาดการเงิน

1. **ผู้ที่ออมทรัพย์ได้รับประโยชน์** ผู้ออมได้รับประโยชน์ในรูปของดอกเบี้ย เงินปันผล
แล้วแต่กรณี
2. **นักลงทุนได้รับประโยชน์** ช่วยให้ผู้ลงทุนหาแหล่งเงินกู้ได้สะดวกขึ้น
3. **ความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจโดยรวมขยายตัว** นักลงทุนสามารถกู้ยืมไปลงทุน ($I \uparrow$)
ผู้บริโภคมีโอกาสมีเงินทุนเพื่อการบริโภคมากขึ้น ($C \uparrow$)
4. **ระบบเศรษฐกิจมีการสะสมทุนของประเทศเพิ่มขึ้น** ทำให้เกิดการระดมทุนโดยผ่าน
ตลาดทุนและระดับการลงทุนที่แท้จริงสูงขึ้น และทำให้การผลิตสินค้าและบริการสูงขึ้นด้วย

ตลาดเงิน

(Money Market)

- สามารถแบ่งเป็น**ตลาดเงินในระบบ** (เช่น ธนาคารพาณิชย์ บริษัทเงินทุน บริษัทหลักทรัพย์ ธนาคารกลาง) และ**ตลาดเงินนอกระบบ** (เช่น การกู้ยืมโดยไม่มีกฎหมายรับรอง)
- กิจกรรมสำคัญ คือ การกู้ระหว่างธนาคาร การกู้โดยตรง การเบิกเงินเกินบัญชี การซื้อขายตราสารการเงินระยะสั้น
- ตราสารที่อยู่ในตลาดเงิน เช่น ตั๋วแลกเงิน ตั๋วสัญญาใช้เงิน ตั๋วเงินคลัง ตราสารการค้า
- บริษัทเงินทุน และ บริษัทหลักทรัพย์ต่างกันอย่างไร ???

ตลาดทุน

(Capital Market)

- สถาบันการเงิน ได้แก่ ธนาคารพาณิชย์ บริษัทเงินทุน ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ธกส. ธอส. ออมสิน บรรษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย สหกรณ์ออมทรัพย์ บริษัทเครดิตฟองซิเอร์ สหกรณ์การเกษตร ที่ให้สินเชื่อระยะยาวเกิน 1 ปี
- ตราสาร คือ หุ้นกู้ หุ้นสามัญ หุ้นบุริมสิทธิ พันธบัตรรัฐบาลและเอกชน (ตราสารเหล่านี้ต่างกันอย่างไร???)

**** ตลาดแรก และตลาดรองต่างกันอย่างไร ???**

ตลาดแรก



เงินทุน



หุ้นสามัญ



บริษัทที่ต้องการเงินทุน

เงิน



หุ้นสามัญ



ตลาดหลักทรัพย์

หุ้นสามัญ



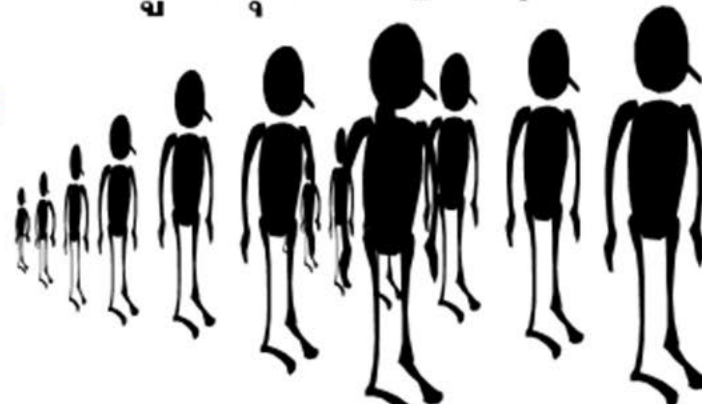
เงิน



ตลาดรอง

ผู้ลงทุน

ผู้ลงทุน



ความสำคัญของตลาดการเงิน

- เป็นแหล่งระดมทุนจากผู้มีเงินออมไปยังผู้ที่ต้องการเงินทุน
- มีการจัดสรรเงินทุนอย่างมีประสิทธิภาพ
- รักษาอัตราความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ
- สร้างความมั่นคงให้กับระบบเศรษฐกิจ

ดุลยภาพในตลาดเงิน

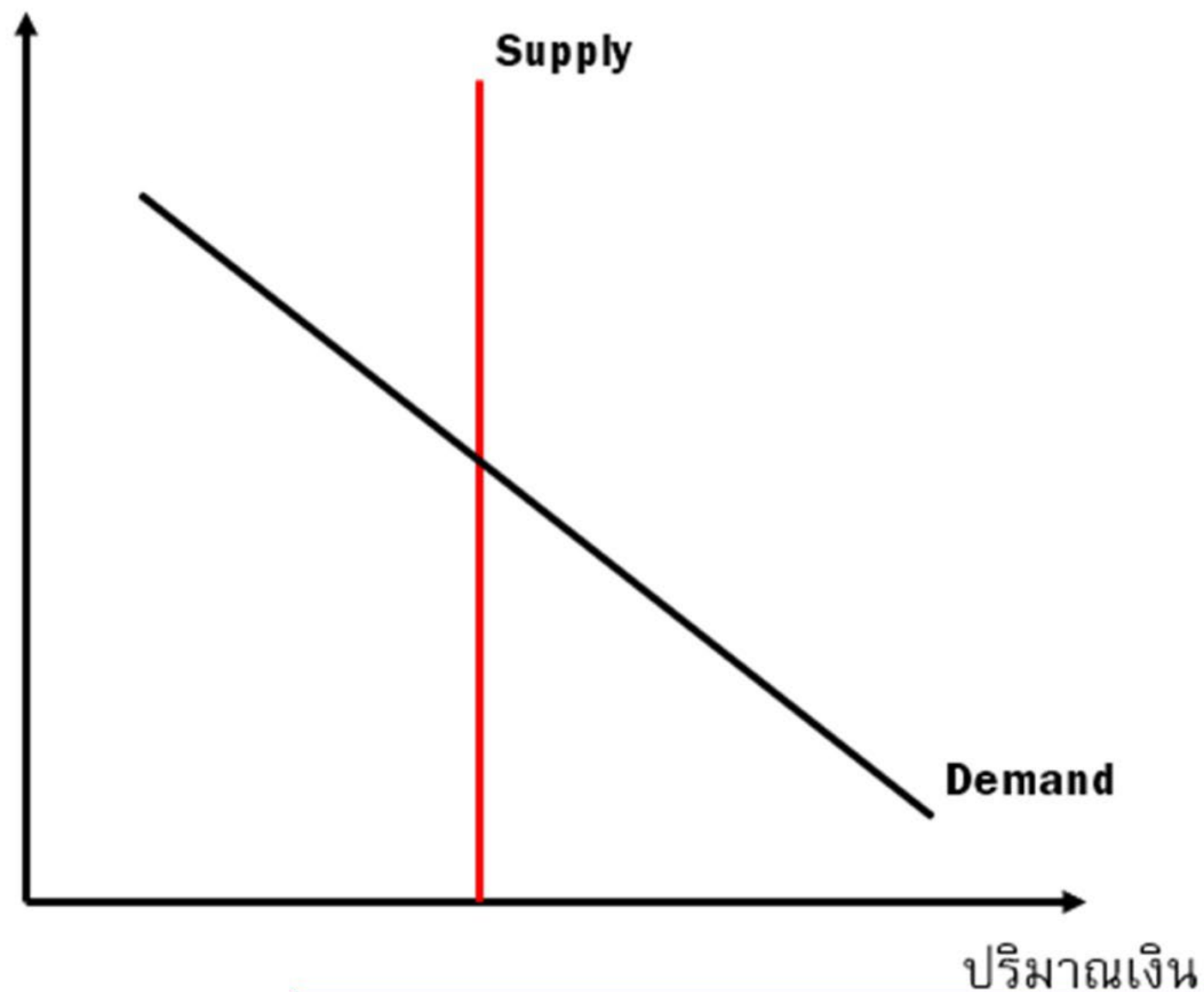
ปริมาณในที่นี้คือ ปริมาณเงินในระบบ (Money Supply) และราคาของเงินก็คือ ผลตอบแทนจากการใช้เงิน นั่นคือ ดอกเบี้ย (Interest)

ดุลยภาพ คือ จุดที่อุปสงค์ต่อการถือเงินมีค่าเท่ากับอุปทานของเงิน

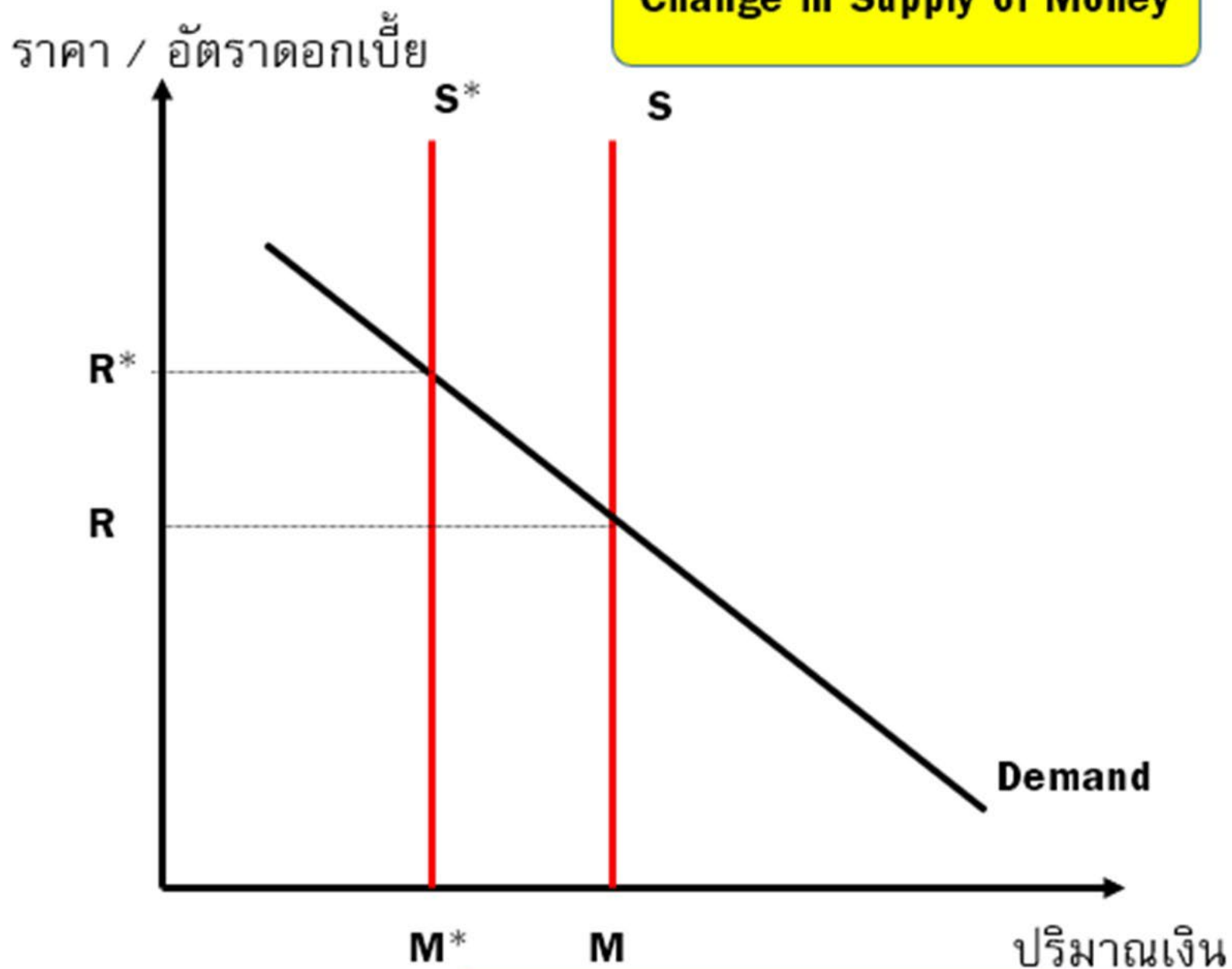
- **อุปสงค์ต่อการถือเงิน (Demand for Money)** คือ ปริมาณเงินทั้งสิ้นที่ระบบเศรษฐกิจต้องการถือไว้ในขณะใดขณะหนึ่ง ซึ่งขึ้นกับการใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน และอัตราดอกเบี้ย (1. เพื่อลงทุน และ 2. เก็บกำไร) 3. อีกส่วนกันไว้ใช้ในยามฉุกเฉิน
- **อุปทานของเงิน (Money Supply)** คือปริมาณเงินตามนิยาม มักใช้ M2 ไม่ขึ้นกับอัตราดอกเบี้ย (เส้นอุปทาน จะมีหน้าตาอย่างไร???) แต่ขึ้นกับนโยบายการเงิน

Demand and Supply of Money

ราคา / อัตราดอกเบี้ย



Change In Supply of Money



การเปลี่ยนแปลงอุปสงค์ของเงิน

ทฤษฎีว่าด้วยความต้องการถือเงินของเคนส์ (Keynes Theory of Demand for Money) กำหนดว่า อัตราดอกเบี้ยจะเปลี่ยนแปลงเมื่ออุปสงค์และอุปทานของเงินเปลี่ยนไป

ประเภทสถาบันการเงิน

1. ธนาคารพาณิชย์ (Commercial Bank)

- รับฝากเงินในบัญชีกระแสรายวัน บัญชีออมทรัพย์และ บัญชีเงินฝากประจำ
- ปล่อยสินเชื่อ / ให้กู้เงิน

2. สถาบันการเงินที่ไม่ใช่ธนาคารพาณิชย์ (non-bank financial institutions)

3. สถาบันการเงินเฉพาะกิจ (Specialized Financial Institutions)

เช่น ธนาคารออมสิน

สถาบันการเงินที่มีใช้ธนาคารพาณิชย์

(non-bank financial institutions)

1. บริษัทเงินทุน (Capital Company/Trust)
2. บริษัทหลักทรัพย์ (Security Company)
3. บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์
4. บริษัทเครดิตฟองซิเอร์ (Credit Foncier Company)
5. บริษัทประกันชีวิตและประกันวินาศภัย (Life and Non-Life Insurance Company)
6. บริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุนรวม (Mutual Fund Management Company)
7. สหกรณ์การเกษตร (Agricultural Cooperatives)
8. สหกรณ์ออมทรัพย์ (Savings Cooperatives)
9. โรงรับจำนำ (Pawn shop)

หน้าที่ของธนาคารกลาง

(Central Bank)

- เป็นนายธนาคารของธนาคารพาณิชย์ (Commercial Bank)
- เป็นนายธนาคารของรัฐบาล
- ออกธนบัตร (bank note) (ธนาคารกลางไม่ออกเหรียญ)
- เป็นผู้ให้กู้ยืมแหล่งสุดท้ายของธนาคารพาณิชย์
- กำกับ ดูแล การดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ให้เป็นตามนโยบาย
- เป็นผู้ควบคุมปริมาณเงินผ่าน **นโยบายการเงิน**

ธนาคารแห่งประเทศไทย

(Bank of Thailand: BOT)



นโยบายการเงิน

(Monetary Policy)

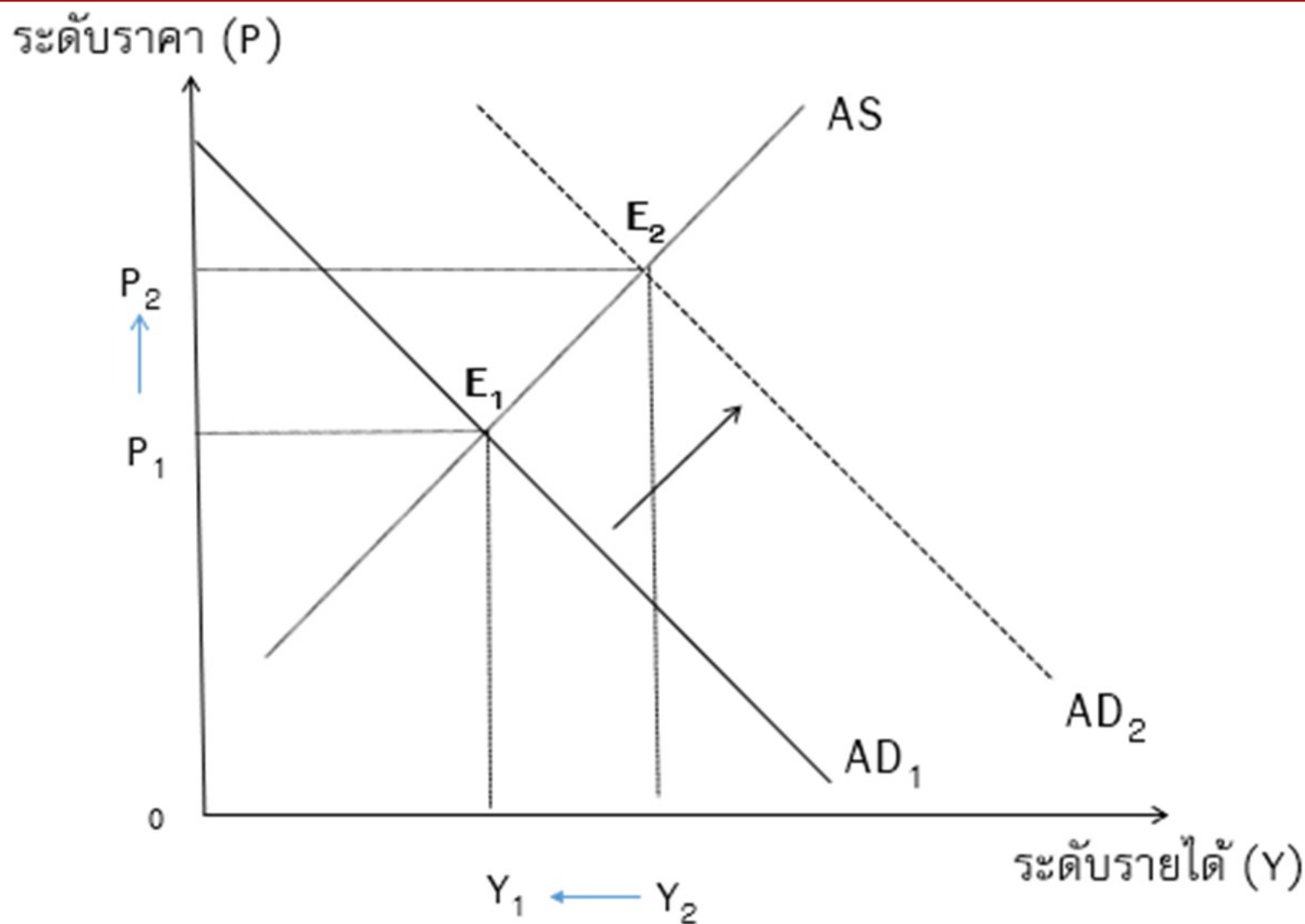
- นโยบายการเงิน เป็นมาตรการในการดำเนินงานด้านการควบคุมปริมาณเงินและเครดิตธนาคารกลาง รวมถึง การดูแลปริมาณเงินและสินเชื่อเพื่อให้บรรลุเป้าหมายทางเศรษฐกิจ เช่น การรักษาเสถียรภาพของราคา ส่งเสริมการจ้างงาน การรักษาความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ การรักษาดุลการชำระเงินระหว่างประเทศ การกระจายรายได้ที่เป็นธรรม
- แบ่งนโยบายได้เป็น 2 ประเภท คือ 1.นโยบายการเงินแบบเข้มงวด (ทำให้ปริมาณเงินลดลง) และ 2.นโยบายการเงินแบบผ่อนคลายเป็น (ทำให้ปริมาณเงินเพิ่มขึ้น)
- ในแต่ละนโยบายควรใช้เมื่อใด ???

นโยบายการเงินกับการกระตุ้นเศรษฐกิจ

เพื่อให้อัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจเพิ่มสูงขึ้น รัฐจะใช้ **นโยบายการเงินแบบขยายตัว** (Expansionary Monetary Policy) โดยใช้เครื่องมือต่างๆ เพื่อทำให้ปริมาณเงินมีในเศรษฐกิจมากขึ้น มักใช้ในกรณีเศรษฐกิจซบเซา เช่น การลงทุนอยู่ระดับต่ำ กาบริโภคอยู่ในระดับต่ำ ความต้องการสินเชื่อน้อยเมื่อเทียบกับเงินออมที่มีอยู่

ธปท. (BOT) ใช้นโยบายการเงินขยายตัว $\rightarrow$ อัตราดอกเบี้ย $(i) \downarrow \rightarrow$ การลงทุน $(I) \uparrow \rightarrow$ การจ้างงาน $\uparrow \rightarrow AD \uparrow$

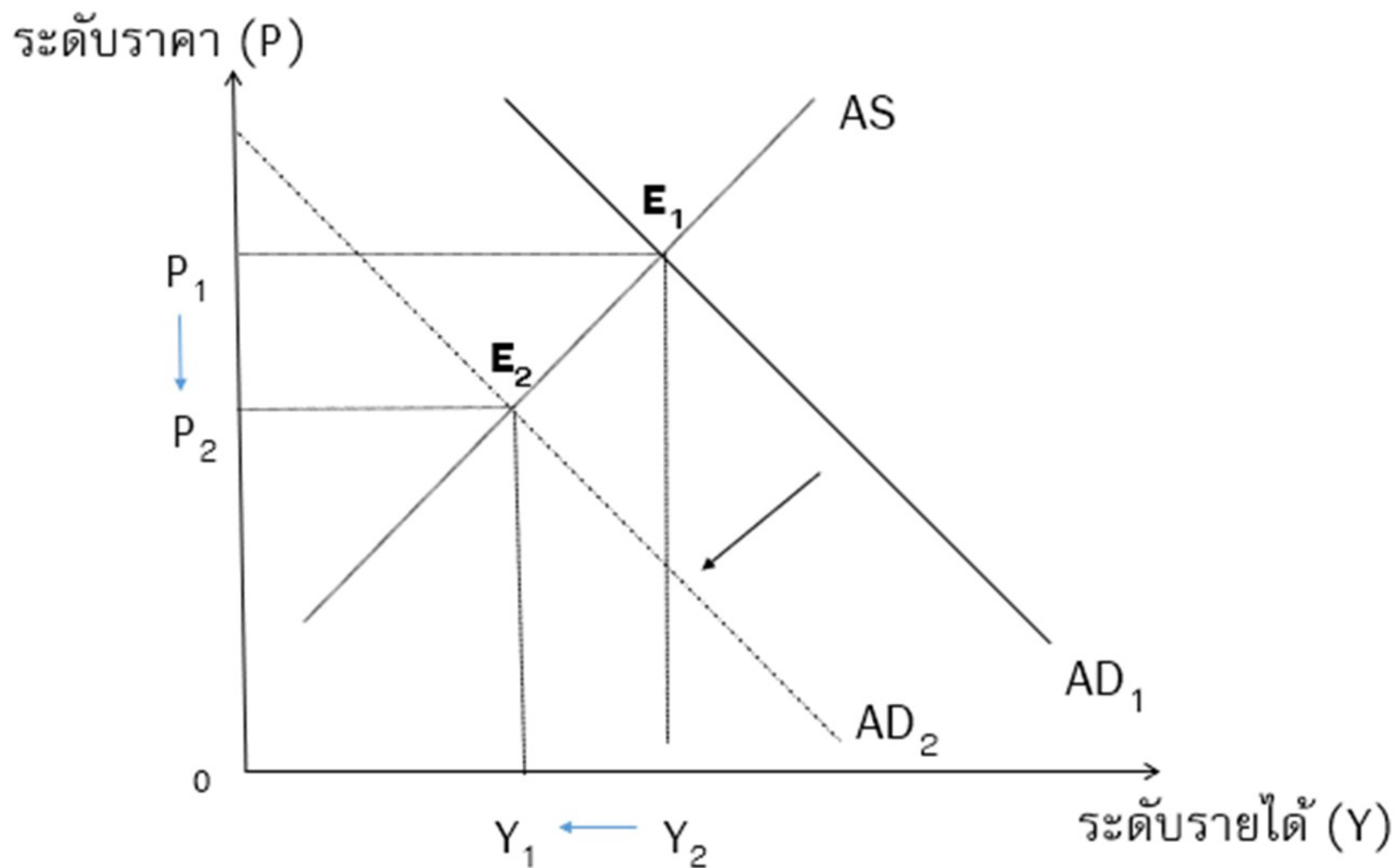
นโยบายการเงินกับการกระตุ้นเศรษฐกิจ



นโยบายการเงินแบบหดตัว

- นโยบายการเงินแบบเข้มงวดหรือหดตัว (**Contractionary Monetary Policy**) เป็นการใช้เครื่องมือต่างๆ เพื่อทำให้ปริมาณเงินมีขนาดเล็กลง
- มักใช้ในกรณีเศรษฐกิจมีปัญหา เช่น ปัญหาเงินเฟ้อ (Inflation) ราคาสินค้าสูงขึ้นทำให้ประชาชนเดือดร้อนต้องใช้จ่ายสูงขึ้นมาก หรือ การนำเข้าสูงจนดุลการค้าขาดดุลอันมีผลต่ออัตราแลกเปลี่ยน เป็นต้น
- ธปท. (BOT) ใช้นโยบายการเงินหดตัว $\rightarrow$ อัตราดอกเบี้ย $(i) \uparrow \rightarrow$
การลงทุน $(I) \downarrow \rightarrow AD \downarrow$

นโยบายการเงินกับการรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ



การควบคุมปริมาณเงินหรือนโยบายการเงิน

หน่วยงานที่รับผิดชอบในการใช้มาตรการต่างๆ ทางการเงิน คือธนาคารแห่งประเทศไทย

- การเปลี่ยนแปลงอัตราเงินสดสำรองตามกฎหมาย (Legal Reserve Requirement)
- การเปลี่ยนแปลงอัตราดอกเบี้ยนโยบาย (Policy Interest Rate)

การเปลี่ยนแปลงอัตราเงินสดสำรองตามกฎหมาย

การเปลี่ยนแปลงอัตราเงินสดสำรองตามกฎหมาย (Legal reserve Requirement)

ถ้าธนาคารต้องการเพิ่มปริมาณเงิน จะลดอัตราเงินสดสำรองตามกฎหมาย

$$\downarrow \text{อัตราเงินสดสำรองตามกฎหมาย} \rightarrow \text{ปริมาณเงินธนาคารพาณิชย์ปล่อยกู้} \uparrow \rightarrow$$
$$M \uparrow \rightarrow I \uparrow \rightarrow \text{จ้างงาน} \uparrow \rightarrow Y \uparrow$$

การเปลี่ยนแปลงอัตราดอกเบี้ยนโยบาย

(Policy Interest Rate)

อัตราดอกเบี้ยนโยบายของธนาคารแห่งประเทศไทยถือเป็นอัตราดอกเบี้ยนโยบายของสถาบันการเงิน เมื่ออัตราดอกเบี้ยนโยบายเปลี่ยนก็จะทำให้ธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินปรับอัตราดอกเบี้ยเงินฝากและเงินกู้ไปในทิศทางเดียวกัน

↑อัตราดอกเบี้ยนโยบาย → กู้เงิน ↓ → $I \downarrow$ → จ้างงาน ↓ → $r \downarrow$

นโยบายการเงินตามกรอบเป้าหมายเงินเฟ้อ

(Inflation Targeting)

เป็นทางเลือกหนึ่งสำหรับแนวทางการดำเนินนโยบายการเงินซึ่งภายในกรอบดังกล่าวธนาคารกลางจะประกาศเป้าหมายอัตราเงินเฟ้อระยะ 1-2 ปีข้างหน้า เพื่อใช้เป็นเป้าหมายหลักในการดำเนินนโยบายการเงิน หากอัตราเงินเฟ้อมีแนวโน้มลดลงต่ำกว่าหรือสูงกว่า เป้าหมายในระยะ 1-2 ปีข้างหน้าก็จะเป็นสัญญาณว่า จุดยืนของนโยบาย (Policy Stance) จะเปลี่ยนไป

เครื่องมือใช้วัดดัชนีเงินเฟ้อที่สำคัญ คือ **ดัชนีราคาผู้บริโภค (Consumer Price Index: CPI)**

เสถียรภาพของระดับราคามีประโยชน์อย่างไร

เสถียรภาพด้านราคาหรืออัตราเงินเฟ้อที่ต่ำมีประโยชน์หลายด้าน กล่าวคือ

- จะช่วยให้ภาวะค่าครองชีพของประชาชนไม่ผันผวนเกินไป
- รักษาขีดความสามารถในการแข่งขันของผู้ส่งออก
- สร้างบรรยากาศการผลิต การจ้างงาน และลงทุน
- ช่วยให้อัตราแลกเปลี่ยนและอัตราดอกเบี้ยมีเสถียรภาพ

เงื่อนไขกรอบเป้าหมายเงินเฟ้อ

การนำ เอา Inflation Targeting มาใช้เป็นเครื่องมือในการดำเนินนโยบายการเงินนั้นมีเงื่อนไขสำคัญอยู่ 4 ประการ

1. ธนาคารกลางจะต้องมีอิสระที่จะปรับเปลี่ยนเครื่องมือทางการเงินเช่นฐานเงินและอัตราดอกเบี้ย เพื่อรักษาอัตราเงินเฟ้อให้อยู่ภายในเป้าหมายที่กำหนดไว้
2. รัฐบาลจะต้องไม่มีปัญหาหนี้ของภาครัฐและขาดดุลติดต่อกันเป็นจำนวนมาก จนกระทั่งส่งผลกระทบต่อ การดำเนินนโยบายการเงิน
3. ธนาคารกลางต้องมีความสามารถในการพยากรณ์อัตราเงินเฟ้อและสามารถดำเนินนโยบายการเงินเพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมายที่กำหนดไว้
4. มี Institutional backgrounds ในด้านต่าง ๆ ที่จะเอื้ออำนวยต่อการดำเนินนโยบายการเงิน และการทำ open market operation เช่นตลาดรอง

เป้าหมายเงินเฟ้อของไทย

(Inflation Targeting) 2567

คณะกรรมการนโยบายการเงิน (กนง.) มีมติเห็นชอบให้ใช้ อัตราเงินเฟ้อทั่วไปเฉลี่ย
ทั้งปีที่ **ร้อยละ 1-3** เป็นเป้าหมายนโยบายการเงินสำหรับปี 2567 และเป็นเป้าหมายนโยบาย
การเงินด้านเสถียรภาพราคาสำหรับระยะปานกลาง โดยเป้าหมายดังกล่าวทางคณะกรรมการ
เห็นว่ามีความเหมาะสมเนื่องจาก

- (1) สอดคล้องกับพื้นฐานการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเป็นระดับที่เอื้อให้เศรษฐกิจเติบโตใน
ระดับศักยภาพ
- (2) ใกล้เคียงกับเป้าหมายของกลุ่มประเทศกำลังพัฒนาที่ดำเนินนโยบายการเงินภายใต้กรอบ
เป้าหมายเงินเฟ้อ ซึ่งจะช่วยรักษาความสามารถในการแข่งขันด้านราคาของประเทศด้วย